

Aarhus Teater / Store Scene

Samme tid næste år

Af Bernard Slade

LISE RINGHEIM / HENNING MORITZEN

Instruktion: Kaspar Rostrup

Samme par hver for sig

Af Mogens Garde

Det kræver konstitution som en seksdages-rytter, teknik som en landsholdsbokser og præcision som en Lene Køppen og en Svend Pri at holde fjerboldspillet i gang i Bernard Slades »Samme tid – næste år«.

Det er hverken Shakespeare eller Wied, mindre kan gøre det, det er kvikt teaterskrædderi. Mere nøjagtig kan definitionen ikke formes. Den er forresten *Lise Ringheims* egen. Hu er lige så præcis på scenen, som *Henning Moritzen* er perfektionist. Begge så dejligt professionelle, at de risikerer, det bliver brugt imod dem. Tilfældigheder kan ikke gøre det, hvis Slades episodespil skal fungere. Parret toppe i fødsels-scenen, hvor Georges forvirrethed og Doris' bedårende udtryk for den stærkt fremskredne graviditet kalder jublen frem. Hendes respektive ægtemand er nødvendigvis faderen, ikke pertentlige George, der i 25 år har mødt sin Doris på samme hotelværelse én gang hvert år på samme tid og ifølge sin lommeregner har elsket hende 113 gange i alt.

Får tilfældighederne ikke lov til at råde på scenen, er det et tilfælde, at parret Ringheim-Moritzen er blevet et par fra Reykjavik til San Francisco med hele Danmark som mellemstation. På Det kgl. Teaters scener har de aldrig kysset hinanden, men dannet par med andre. Om denne materie siger de selv: Vi gik ikke fra Det Kgl. for at være sammen på scenen. Det er et tilfælde, at det hidtil har flasket sig sådan, men det betyder ikke, at vi fremover skal være par.

Nej, for lige nu bruger Moritzen sine dage til at sætte Holbergs »*Jacob von Tyboe*« i scene med teatrets skuespillere. Kan man tale om en professionel hobby, er det Moritzens instruktørvirksomhed fra debut'en med »*Play Strindberg*« på Bristol i København over »*Hesteguden*« og »*Havet*« på Det Kgl. til »*Pygmalion*« i Stockholm. Han fandt sin fortræffelige førstekraft *Steen Springborg* i »*Hesteguden*« på Aarhus Teater. Førsteskuspilleren Henning Moritzen, forkælet med opgaver, erkendte en begyndende visshed inde i sig selv, trængte til den æggede udfordring og oplevelse at instruere.

I næste sæson skal vi møde Lise Ringheim i en stor lystspilrolle her på teatret og igen konstatere hendes overrullende udvikling fra

besættelsestidens søde danske swingpige i den rød-hvide kjole, hjemme kaldet Klumpe-dumpe, fordi hun var »bollefed, rundrygget, dødgenert og enormt usikker« og bare drømte om det rigtige teater. Hun føler ikke som den desværre hedengangne naturkraft fra Norge. I sine to gæstesæsoner på Odense Teater fik han brev fra en af sine unge dages vagabond-kammerater, der bebudede sin ankomst. »Den aften spiller jeg ikke«, sagde Claes Gill, »han skal ikke se, jeg er *endt* som skuespiller«.

Parret gik fra den beskyttede tilværelse på Det Kgl. ud til det rå marked, fordi det trængte til en blodtransfusion og længtes efter plumpet i entreen af et brev fra radio og TV og tilbud fra teatre. Måske får de deres eget en gang. Hvem ved. De har i deres moderne thespiskærre, bilen med påhængsvognens kostumer og rekvisitter, fundet tilbage til trupformelsen og fået drømmen om deres eget op-søgende teater opfyldt. Uden privatsensationel udenomssnak – og nok lidt småkedeligt for andre, som udtrykt af Lise Ringheim: Vi lever ikke som dr. Jekyll og mr. Hyde, æder ikke småbørn og har 800 elskere. Vi lever uden skandaler.

Deres flyvende thespiskærre har ført dem til USA. Tre gange forsøgte de at aflyse, fordi de syntes, deres program med 70 procent engelsk indslag var for krævende. Lykkeligvis var deres impresario *Blicher-Hansen* så meget stædig jysk kanalie, at de kom afsted – med så givtigt en succes, at de af teatersagføreren *Richard Netter* fik konkret tilbud om en række aftener på Broadway eventuelt sammen med *Victor Borge* (man kan næsten høre dem sige: hvad skal et par ukendte danske skuespillere der?), og *Christoffer Newton* opfordrede Moritzen til at iscenesætte »*Hesteguden*« i Vancouver.

Nu til spillet om den trofaste utroskab. Vi er glade for, at de er et par – og endnu gladere for, at de ikke er det, det vil sige låser sig fast i en form.

Samme par – hver for sig.

Samme tid næste år

En romantisk komedie af Bernard Slade

Iscenesættelse: Kaspar Rostrup

Oversættelse: Knud Poulsen

Scenografi: Søren Breum

Medvirkende:

DORIS LISE RINGHEIM

GEORGE HENNING MORITZEN

1. AKT

1. SCENE

En dag i februar 1951

2. SCENE

En dag i februar 1956

3. SCENE

**En dag i februar
1961**

Aarhus Teater, sæson 1976/77

Store Scene

Premiere 17. april 1977

Teaterchef: Henrik Bering Liisberg

Teatersekretær: Jacob Kielland

Teaterforlag: Nordiska Teaterförlaget/

Edition Wilhelm Hansen

Foto: Klaus Lindewald

Programredaktion: Bent Frandsen

Sats og tryk: Kannike Tryk,
Århus

– PAUSE –

2. AKT

1. SCENE

En dag i februar 1965

2. SCENE

En dag i februar 1970

3. SCENE

En dag i februar 1975

Collager udvalgt af
Fregne Levy

Kostumer:
Lene de Fine Licht
og Preben Toft

Regi:
Per Brahe – Jens Jørn Spottag

Belysningsmester:
Niels Emil Larsen

Teaterfrisør:
Anette Krafzyck

Handlingen foregår på et motel i mexikansk stil i det sydlige Californien.
Spilletid: 2 timer og 10 minutter.

Samme tid næste år

af Bernard Slade

De to spørgsmål, en dramatiker oftest får stillet, lyder: »Hvor fik De ideen fra?« og »Hvor lang tid tog det at skrive stykket?« Mit svar på begge spørgsmål er altid det samme, et utvetydigt: »Jeg ved det ikke«.

Når jeg af og til forsøger at finde ud af, hvordan jeg har fået ideen, kommer jeg altid til at tænke på, da vi for nogle år siden flyttede til en ny egn, og min datter, som dengang var seks år, spurgte mig: »Hvor finder jeg nogle kammerater?« og jeg svarede: »Du har da fundet kammerater før«. Så sagde hun: »Ja, men jeg kan aldrig huske, hvordan jeg gjorde det«.

Jeg tror, at første gang ideen til »Samme tid, næste år« opstod, var for et par år siden, da min kone og jeg tilbragte en rolig weekend alene på en charmerende, afsides kro i det nordlige Californien. Det slog mig, at et værelse som det, vi var indlogeret på, og som var fyldt med antikviteter og med et stort ustemt klaver og en åben pejs med brændeknuder, ville være den ideelle ramme om en romantisk komedie. At skrive et skuespil med kun to personer, havde længe spøgt i baghovedet på mig, så jeg »gemte« interiøret i min underbevidsthed.

I løbet af de næste par år dukkede ideen gang på gang frem, først under den ene, så under den anden form, indtil jeg en dag, da jeg sad i et fly på vej til Hawaii, følte, at nu var tidspunktet kommet, hvor stykket forlangte at blive skrevet. Da jeg havde set filmen, der blev vist, gav jeg mig i stedet til at grifle løs.

Dette fører mig til spørgsmålet: »Hvor lang tid tog det at skrive?« Den reelle skrivetid var vel ca. otte uger, men den vanskeligste del af arbejdet, tankeprocessen, der gik forud, kan jeg ikke gøre op i tid. For øvrigt er sådan en tankeproces en glimrende undskyldning til at slippe for mange ubehagelige ting. Hvis jeg f.eks. ligger og slikker solskin på terrassen, og min kone beder mig tømme skraldespanden, kan jeg altid sige: »Du kan vel se, jeg har travlt.«

Da min kone første gang læste »Samme tid, næste år«, reagerede hun umiddelbart. Det eneste, hun sagde, var: »Hvorfra ved du så meget om utroskab?«

BERNARD SLADE (født 1930), som har fået sin Broadway-debut med *Samme tid, næste år*, begyndte som skuespiller og arbejdede derefter en kort tid som producer, før han begyndte at skrive.

Foruden dette stykke har han tre andre skuespil på samvittigheden. Hans første TV-spil, »The Long, Long, Laugh«, har været vist adskillige gange i C. B. C., B. B. C. og på samtlige amerikanske TV-stationer. Desuden har han skrevet filmen: »Stand Up and Be Counted«.

»Samme tid næste år« havde premiere på Broadway 13. marts 1975 og står stadig på repertoiret på »Brooks Atkinson Theatre«, samtidig med at det nu også opføres i Paris, London og en lang række andre hovedsteder.

Jeg svarede: »En skuespiller behøver ikke at have slået ihjel for at spille morder«. Og jeg tilføjede hurtigt: »En forfatter bruger sin fantasi. Han behøver ikke selv at have prøvet det«. Og jeg fortsatte: »Nogle mænd fortæller om deres drømme. Jeg skriver om dem«. Hun pegede på manuskriptet: »Er det det, du drømmer om?« Jeg overgav mig og svarede: »Er det ikke det, vi alle drømmer om?«

Den næste, der læste stykket, var min seksten-årige søn, Christopher. På det tidspunkt var han i fuld gang med en eller anden eksamen og kunne kun tænke i karakterer. Han gav mig manuskriptet tilbage med påtegningen: Rent ug.

Oplivet af den stort set pæne modtagelse, stykket havde fået hos min familie, gav jeg det til en ven og forfatterkollega, for at høre hans mening.

Et par timer senere kom han tilbage med manuskriptet i hånden og et trist udtryk i ansigtet. Jeg ventede tålmodigt – det synes at volde ham besvær, men endelig kom det frem: »Ikke dårligt!«

Jeg så endnu en gang på hans forpinte ansigt, og min tro på mig selv steg adskillige grader: Når en anden forfatter kunne se så mistrøstigt

ud efter at have læst mit stykke, havde jeg måske virkelig ramt plet.

Når et skuespil har haft premiere, vil dramatikerne først og fremmest gerne vide, hvordan publikum reagerer. En aften, mens vi prøvekørte forestillingen i Boston, var jeg for en gangs skyld ikke selv til stede, men instruktøren, *Gene Saks*, fortalte: »Der var for resten en i teatret i aften, der kastede op«. »På hvilken replik?« spurgte jeg umiddelbart. Dramatikere er undertiden lidt mærkelige.

En af de bedste reaktioner på stykket hørte jeg efter en af forpremiererne. En dame på mindst halvfjerds sagde til sin endnu ældre veninde: »Ved du hvad, *Vivian*, hvis det havde været dig eller mig, så havde vi nu ikke nøjedes med én gang om året«.

Efter at stykket havde haft premiere i New York, sad jeg en aften på en restaurant, hvor jeg hørte en bemærkning fra en herre ved nabobordet til sin dame: »Vi må altså ind og se det stykke. Det hedder »Samme tid, næste måned« og handler om to ægtepar, som mødes én gang om måneden for at bytte partnere«.

Med stor suffisance fortsatte han med sin version af handlingen. Jeg må indrømme, det lød eksotisk, men ikke helt korrekt, så jeg var lige ved at vende mig for at korrigere ham, da hans dame udbrød: »Ih, det lyder spændende, det må vi ind og se«.

Af og til har folk, som har set stykket spurgt mig, om jeg selv er model til den mandlige rolle. Det vil jeg gerne svare på. George slæber rundt på et skyldkompleks, er temmelig neurotisk og i det hele taget noget af en plage. Men han er også charmerende, sårbar, vittig og i det store og hele elskelig. Halvdelen passer på mig ...

»SAMME TID NÆSTE ÅR« havde i denne opsætning premiere på Det ny Teater 15. september 1976.

